

Mutfakta Bilim Var-2

Murat Dođan¹

¹Istanbul Gelişim Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi,
Gastronomi ve Mutfak Sanatları, İstanbul, Türkiye,
ORCID ID: 0000-0001-6391-4887,
mdogan@gelisim.edu.tr,

[CITATION]

Doğan, M., (2022). GDO'lu Gıdalara Dikkat! İnsanlığın sonu mu geliyor?. *Yemek Zevki Dergisi*,24,(1), İstmag Magazin Gazetecilik, İstanbul.

2022 Ocak

Dr. Öğr. Üyesi Murat Doğan'ın

"GDO'lu Gıdalara Dikkat!
İnsanlığın Sonu mu Geliyor?"

başlıklı makalesi yayınlandı.

GDO'lu Gıdalara Dikkat! İnsanlığın sonu mu geliyor?

Doç. Dr. Murat DOĞAN*

GDO (Genetiği Değiştirilmiş Organizma) ne demek önce onu yanıtlayalım isterseniz. Her canlı organizmanın (mikrop, bitki, hayvan, insan vs.) hücrelerinde bazı kodlar vardır. Bunlara biz gen diyoruz. Örneğin cinsiyetimiz, ten rengimiz, göz rengimiz hatta birçok hastalığımız burada kodlanmıştır. Yine bir bezelye tanesinin sarı veya yeşil renkli olması, tombul veya buruşuk olması genlerde saklıdır. Bunlar bir nesilden diğerine aktarılır.

O zaman bu bilgiler ışığında GDO işlemi ve GDO'lu ürün nedir?

GDO işlemi bir hücrenin genetik (kalıtsal) yapısında değişiklik yapmaktır. Bu işlemler mikrop, bitki hücresi veya hayvan hücrelerinde gerçekleştirilebilir. Hatta bu bir insan hücresi dahi olabilir. Bu yöntemle elde edilen ürünlere biz GDO'lu ürünler diyoruz.

Gıda tüketicileri olarak bizleri GDO'lu bitkisel ve hayvansal gıda ürünleri ilgilendiriyor.

* İstanbul Gelişim Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, İstanbul, Türkiye, E-posta: mdogan@gelisim.edu.tr, ORCID Numarası: 0000-0001-6391-4887

İsterseniz bunun öncesinde GDO'lu gıda ürünleri nasıl elde edilir? Buna bir biraz daha bakalım. Önce antik çağlardan başlayalım mı? Ne alaka dediğinizi duyar gibiyim. Hadi bakalım, şu tezi ortaya atıyorum. Biz insanlar bundan binlerce yıl öncesi bile, bitki ve hayvanların genlerine müdahale ediyorduk.

Geçenlerde bir TV programında açık oturum konuşmacıları; bitki ve hayvanların genetik yapılarıyla oynamanın insanlık suçu olduğundan bahsediyordu. Demek ki insanoğlu bu insanlık suçunu binlerce yıldır işliyor. Ne saçma bir çıkarım değil mi? Şöyle açalım konuyu isterseniz. Her gün hepimiz ekme tüketiyoruz. Ne kadar lezzetli ve vazgeçemediğimiz bir besin. Hadi bir de insanoğlunun elinden geçmemiş, yabani buğdaydan ekme yapmayı deneyelim. Yapamayız, yapmaya çalışsak ta bu ekmeği tüketemeyiz.

Neden mi?

Çünkü insanoğlunun eli değmemiş! Olduğu gibi doğal! İnsanoğlu ne yapmış, yüzyıllar boyu buğdayı ıslah etmiş; yani hibritleştirilmiş bir diğer ifadeyle genlerini değiştirmiş. Yani daha iyi ve daha kaliteli buğday elde etmek için genleriyle oynamışız. Bunu hep yapmışız... O zaman şunu diyebilir miyiz? Genetik yapıyı değiştirmek bir gıdayı tek başına ne zararlı, ne kanserojen ve ne de zehirli hale getirebilir.

Ancak ürünlerin genlerini değiştirmek için bir yöntem daha var demiştik. Bu da GDO'lu ürün üretme yöntemidir. Bu ise yapay yollarla istenen ürün hücresinin genlerini değiştirmektir. Bunu niye yapıyorlar. Daha kaliteli, daha lezzetli ve daha fazla ürün elde etmek için... Yine aynı neden.

Bu uygulama kötü ve zararlı mı? Şu an buna evet ya da hayır diye yanıt veremiyoruz ve veremiyorum.

Neden mi?

Yaptığımız bu genetik değişikliklerin insanda ve doğada nasıl sonuçlar verebileceğini kestiremiyoruz. Kısacası, aslında beklemek gerekiyor. Belki yirmi yıl belki elli yıl... Kötü ve zararlı sonuçlar alınacaksa bile bunu ancak uzun yıllar sonra görebileceğiz.

Benim kişisel kanaatim insan neslinin devamı açısından çok fazla sorun olmayacağıdır. Dünyanın sonu gelecekse (kıyamet) o başka...

Bunu size şöyle açıklayabilirim. Birçoğumuz Çernobil Faciasını duymuştur. Buradan yayılan radyasyon Kuzey Avrupa dâhil birçok ülkeyi etkilemiştir. Bununla ilgili seksenlerin sonuna doğru Avrupalı bilim insanları tarafından bir rapor hazırlanmıştır. Bu rapora göre bilim insanları iki binli yıllarda, on binlerce Kuzey Avrupalının kanser vb. hastalıklardan topluca öleceklerini öngörmüşlerdi. Çünkü durum çok vahimdi. Ancak iki binli yıllarda yalnız Rusya'da radyasyona aşırı maruz kalan insanlarda hastalıklar ve ölümler görüldü. Gelecek nesillere intikal eden çok fazla bir şey olmadı. Yani insan nesli kodlandığı şekilde devam etti.

Bu bilgiden yola çıkarak yaptığım çıkarıma göre GDO'lu gıda ürünleri çok büyük sağlık riski taşısa dahi insanlığa çok fazla zarar vermeyeceğini düşünüyorum.